

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 30/2021-71

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov **AR AVER a. s.**, M. R. Štefánika 26, Trenčín, IČO 00 679 291; **AUTOMAX PLUS s. r. o.**, Sládkovičova 127/632, Považská Bystrica, IČO 46 569 022; **AUTONOVO, a. s.**, Zvolenská cesta 40, Banská Bystrica, IČO 35 796 693; **DS – CAR, s. r. o.**, Hlavná 21, Dunajská streda, IČO 36 233 510; **GALIMEX s. r. o.**, Sučianska 5470/49, Martin-Priekopa, IČO 31 559 093, a **PO CAR, s. r. o.**, Petrovianska 11565/1, Prešov, IČO 31 693 989, zastúpených Advokátskou kanceláriou **URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o.**, Havlíčkova 16, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8Sa/53/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 8Sa/53/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 8Sa/53/2019 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 323,64 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. septembra 2020 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom krajského súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovatelia navrhujú prikázať krajskému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznať finančné zadosťučinenie každému po 2 500 eur a tiež náhradu trov konania.

II.

Argumentácia sťažovateľov

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „PMÚ SR“) začal 3. júna 2016 inšpekciu v priestoroch sťažovateľov (0012/OKT/2016). S jej priebehom sťažovatelia nesúhlasia a poukazujú na porušovanie telekomunikačného tajomstva a ďalšie porušovanie zákona pri vykonávaní dokazovania.

3. Aj z uvedených dôvodov sťažovatelia podali 26. júla 2019 na krajskom súde žalobu o ochranu proti inému zásahu s návrhom na uloženie príkazu vyňať zo spisu nezákonné dôkazy, zničiť ich a nepokračovať v porušovaní práv sťažovateľov. O žalobe nie je rozhodnuté.

4. Sťažovatelia poukázali na dlhoročný stav nezákonnej inšpekcie a v tej súvislosti na mimoriadny význam urýchleného rozhodnutia o správnej žalobe, o ktorej krajský súd nerozhodol ani po 13 a pol mesiacoch od podania správnej žaloby, a to aj napriek opakovanej sťažnosti predsedovi súdu, ktorý ju uznal ako dôvodnú.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľov

5. Krajský súd vo vyjadrení z 2. marca 2021 uznal svoju nečinnosť v určitých obdobiach, čo ospravedlňoval neprímeraným zaťažením súdu, problémami v jeho personálnom obsadení a dôležitým uprednostňovaním dôchodkových vecí, starších právnych vecí a inej prednostnej agendy.

6. Sťažovatelia vo svojej replike z 3. marca 2021 uviedli, že nepriaznivé materiálno-technické či personálne vybavenie krajského súdu je z hľadiska hodnotenia zbytočných prieťahov bezvýznamné. Krajský súd priznal, že posledný úkon, ktorý v konaní vykonal, bolo rozhodnutie zo 6. novembra 2019 o nepriznaní odkladného účinku správnej žaloby. Od uvedeného dátumu je krajský súd nečinný 1 rok a 4 mesiace, pričom tiež vytkli, že od 11. októbra 2019 im nezaslal ani len vyjadrenie žalovaného.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľov (II. ÚS 32/02).

8. Vec sťažovateľov bola z právneho hľadiska zložitejšia na posúdenie, avšak žiadnu zložitost' nemožno odôvodniť neprimeranou dĺžkou konania. V správaní sťažovateľov neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania. Rozhodujúci bol postup krajského súdu v konaní, v ktorom sa vyskytla bezdôvodná nečinnosť, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej. Ústavný súd z vykonaných úkonov konštatuje nečinnosť krajského súdu od 6. novembra 2019 dosiaľ. Krajský súd nezaslal sťažovateľom na repliku vyjadrenie žalovaného.

9. Tieto okolnosti najmä viac ako ročné nevykonanie žiadneho relevantného úkonu smerujúceho k rozhodnutiu veci už opodstatňujú záver, že uplatnené práva sťažovateľov týkajúce sa včasnej súdnej ochrany porušené boli. Systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Ako už ústavný súd uviedol, účelom ústavnej sťažnosti je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa ocitli sťažovatelia.

V.

10. Dotknutá vec sťažovateľov dosiaľ nie je rozhodnutá a vo vyjadrení krajského súdu rezonovali skôr obavy z nadmerného zaťaženia príslušného oddelenia ako priaznivé očakávania, pokiaľ ide o včasné vybavenie veci. Ústavný súd, berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv sťažovateľov, preto vyhovel ústavnej sťažnosti ako dôvodnej aj v časti o uloženie príkazu krajskému súdu vo veci konať.

11. Sťažovatelia sa domáhajú aj primeraného finančného zadosťučinenia. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Posudzovaná ústavná sťažnosť zjavne indikuje nespokojnosť sťažovateľov s vykonávaním inšpekcie zo strany PMU SR. V tejto súvislosti nemožno prehliadať iné prostriedky, ktoré sťažovatelia majú k dispozícii na nápravu prípadného nezákonného stavu vybavenia ich administratívnoprávnej záležitosti vrátane prostriedku proti nečinnosti tohto úradu. Inštitút finančného zadosťučinenia je určený na nápravu skutočnej ujmy. Nemali by byť žiadne

pochybnosti o tom, že aj právnické osoby, akými sú aj sťažovatelia, majú právo plne využívať všetky prostriedky nápravy vrátane reálnej satisfakcie. Okolnosti prípadu však naznačujú, že navrhované priznanie finančného zadosťučinenia pôsobí vo vzťahu k indikovaným závažným hroziacim ujám marginálne (až povrchne), a teda neadekvátne opísanej závažnosti prípadu. To vyvoláva pochybnosti o zmysle aplikácie tohto inštitútu v posudzovanej veci.

12. V tejto súvislosti ústavný súd dopĺňa, že tým, že ústavný súd prikázal krajskému súdu konať, už tento príkaz čiastočne plní aj satisfakčnú funkciu. Ústavný súd aj s prihliadnutím na dĺžku namietaného súdneho konania pre túto chvíľu nepovažoval za dôvodné popri deklarovaní porušenia ústavných práv a príkaze konať navyšovať ochranu aj o jej finančný rozmer. Krajský súd si však musí byť vedomý, že nerešpektovaním uloženého príkazu v prípade opätovného uplatnenia práv sťažovateľov môže byť sťažovateľom priznané aj finančné zadosťučinenie. Z uvedených dôvodov ústavný súd v časti o primerané finančné zadosťučinenie ústavnej sťažnosti nevyhovel.

VI. Trovy konania

13. Zistené porušenie základných práv sťažovateľov odôvodňuje, aby im krajský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré im vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (177 eur; § 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Vzhľadom na to, že ide o právne zastúpenie viacerých (6) sťažovateľov, základná sadzba sa znižuje u každého zo sťažovateľov podľa § 13 ods. 2 vyhlášky o 50 % (88,50 eur jeden úkon právnej služby). Tento mechanizmus zníženia odmeny ústavný súd použil, ale len pri prvom úkone právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia) a náhrada za tento úkon predstavuje 531 eur, spolu s režijným paušálom a DPH vo výške 649,51 eur. Vo vzťahu k zvyšným trom úkonom právnej služby (vypracovanie právneho rozboru veci pre klientov ohľadom posúdenia opodstatnenosti podania ústavnej sťažnosti a právneho rozboru porušenia základných práv a slobôd sťažovateľov zo strany porušovateľa, podanie ústavnej sťažnosti a replika) ústavný súd priznal náhradu trov ako pri jednom sťažovateľovi. U týchto úkonoch dominuje prvok rovnakého obsahu. Náhrada trov tak predstavuje 1 x 177 eur a spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 1 x 10,62 eur, tiež s DPH priznaná čiastka pri troch úkonoch predstavuje 674,13 eur. Ústavný súd tak priznal sťažovateľom náhradu trov celkovo vo výške 1 323,64 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2021

Robert Šorl
predseda senátu